

5. Ceny

Celkový meziroční růst cen v ekonomice dosáhl 1,6 %.

Meziroční růst spotřebitelských cen zůstal nad 2 %.

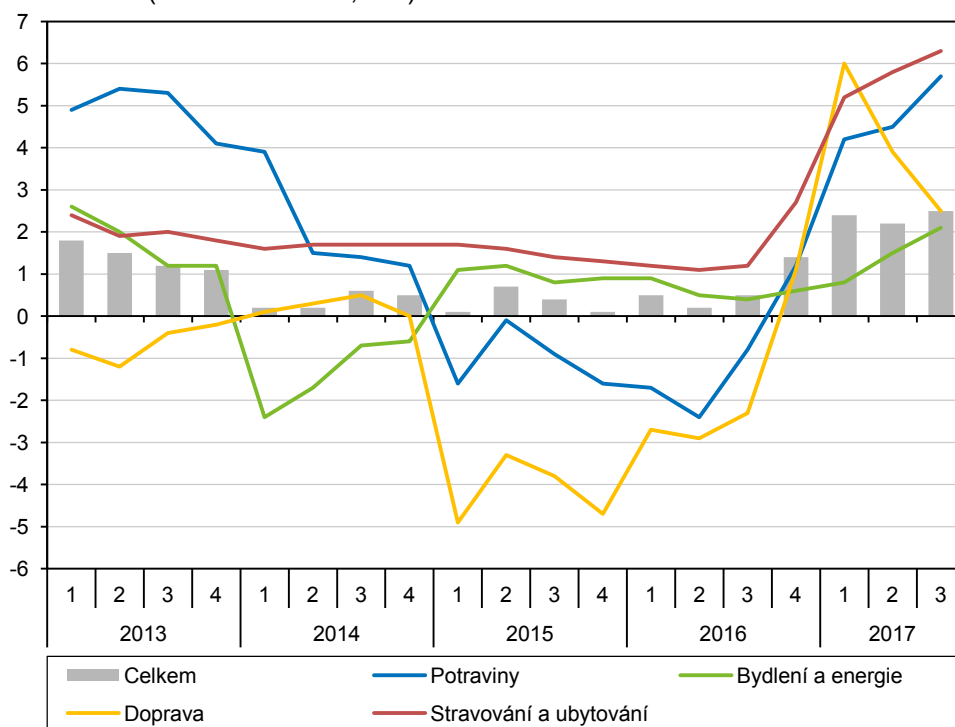
K růstu přispěly ceny potravin i bydlení.

Celkový meziroční růst cenové hladiny v Česku měřený deflátorem HDP dosáhl 1,6 %. Ve směru růstu cenové hladiny kladně působil deflátor výdajů na spotřebu domácností (2,4 %) a vládních institucí (3,8 %). Rostly i ceny kapitálových statků (1,4 %). Negativně působily pouze směnné relace. Ceny vývozu totiž klesaly rychleji než ceny dovozu.

Spotřebitelské ceny ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 2,5 %, což bylo nejvíce od začátku roku. Celkový meziroční růst spotřebitelských cen za uplynulá tři čtvrtletí pak dosáhl 2,4 %. Z hlavních složek spotřebního koše nejsilněji ovlivnily růst cen ve 3. čtvrtletí potraviny a nealkoholické nápoje (1,0 p. b.), bydlení, voda, energie a paliva (0,5 p. b.) a stravování a ubytování (0,4 p. b.). V trojici položek s největším vlivem na celkový růst cen tak ve 3. čtvrtletí nebyla zastoupena doprava, která přispěla 0,3 p. b.

Ceny výše zmíněných potravin a nealkoholických nápojů ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 5,7 %, což je růst o více než 1 p. b. vyšší než v předchozích dvou kvartálech. Popsané zrychlení růstu lze přičíst především meziročnímu zvýšení cen mléka, sýrů a vajec o 12,9 % (v porovnání s předchozím čtvrtletím více o 3,1 p. b.). Výrazně přispěly i pekárenské výrobky a obiloviny (5,7 %) a maso (5,4 %). Hojně diskutované zdražování másla se promítlo do cen olejů a tuků, které vzrostly o 19,1 %. Ceny bydlení, vody, energie a paliv se meziročně zvýšily o 2,1 %, což je o 0,6 p. b. více než v předchozím čtvrtletí. V tomto oddílu rostly pouze ceny bydlení a souvisejících položek. Nejvýrazněji rostlo imputované nájemné (meziročně o 5,0 %, zrychlení oproti minulému čtvrtletí o 1,1 p. b.). Nájemné z bytů vzrostlo o 2,2 %. Naopak ceny elektřiny, tepla, plynu a ostatních paliv mírně klesaly (-0,3 %).

Graf č. 11 **Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen** (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Nezanedbatelný byl vliv cen ubytování a stravování.

Třetím nejvýraznějším hybatelem cenového růstu se ve 3. čtvrtletí staly ceny ubytování a stravování, které se meziročně zvýšily o 6,3 %. Zdražování v této spotřební kategorii bylo v roce 2017 soustředěno do stravovacích služeb, kde růst cen dosáhl 7,0 %. Naopak ve 3. čtvrtletí zpomalil meziroční růst cen dopravy (ze 3,9 % na 2,5 %). Za zpomalením růstu lze vidět především snížení tempa růstu nákladů na provoz dopravních prostředků, které se meziročně zvýšily o 2,0 % (zpomalení

o 3,8 p. b. ve srovnání s 2. čtvrtletím). Ceny ropy se totiž držely nad úrovní stejného období minulého roku, meziroční rozdíl se však v porovnání se začátkem roku 2017 zredukoval. Výrazněji rostly náklady na nákup osobních dopravních prostředků (o 4,0 %).

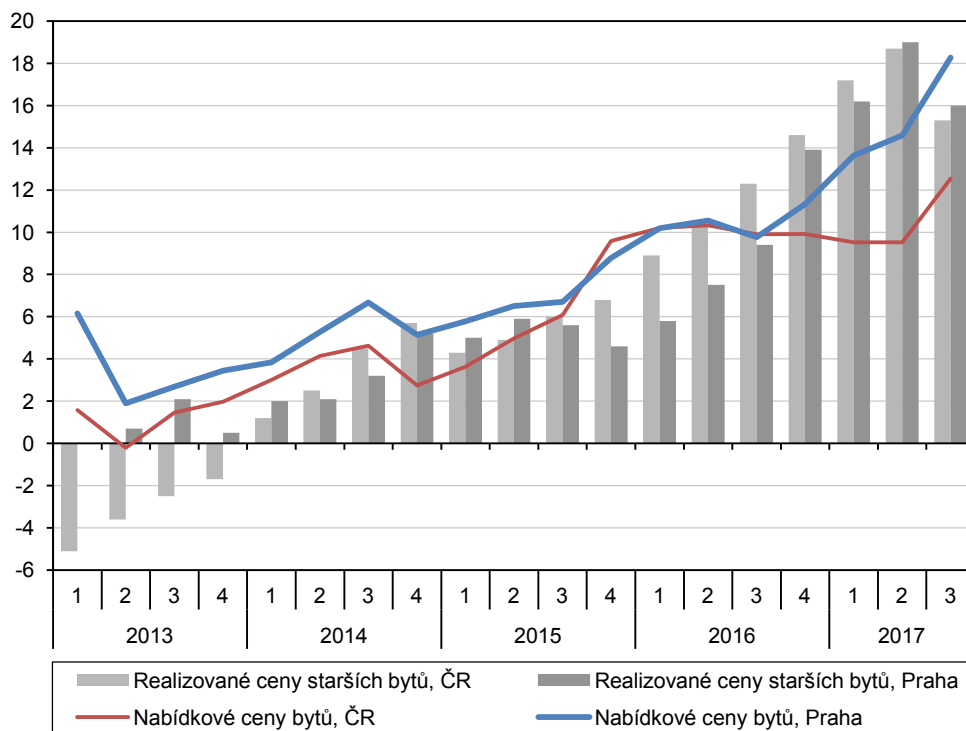
Ve 3. čtvrtletí se od průměru výrazněji odchýlil vývoj cen domácností důchodců a domácností v Praze.

Z pohledu indexu cen pro různé skupiny spotřebitelů došlo ve 3. čtvrtletí k poměrně výraznému odchýlení od celkového indexu. U domácností důchodců růst indexu zaostával o 0,2 p. b. Potraviny a nealkoholické nápoje, které mají v těchto domácnostech podstatně vyšší váhu než u průměrného spotřebitele, přispěly k růstu cen 1,4 p. b. Ostatní položky, které ovlivňovaly index spotřebitelských cen (ceny bydlení, stravování a ubytování), však mají v domácnostech důchodců nižší váhu. Náklady na bydlení a energie navíc v domácnostech důchodců meziročně rostly jen o 0,4 % (2,1 % u průměrné domácnosti). Výrazněji než u průměru se zvyšovaly náklady na spotřební koš u domácností v Praze (2,8 %). Zde se projevil především výrazně rychlejší růst cen stravování a ubytování, než byl celorepublikový průměr (v Praze meziročně o 9,3 %), i mírně vyšší váha této položky. Ze stejných důvodů silněji než u průměrného spotřebitele přispěla k růstu cen položka rekreace a kultura.

Po roce a půl zrychlování došlo ke zpomalení růstu realizovaných cen starších bytů.

Nabídkové ceny bytů v ČR ve 3. čtvrtletí poměrně prudce zrychlily svůj meziroční růst na 12,5 %. Bližší pohled odhaluje, že jde především o vliv cen bytů v Praze, které vzrostly o 18,3 %. Naopak, realizované ceny starších bytů v Česku svůj meziroční růst zpomalily o 3,4 p. b na 15,3 %. U starších bytů v Praze realizované ceny rovněž nerostly tak rychle jako v minulém kvartálu. Realizované ceny nových bytů v Praze však potvrdily převažující nabídku bytů ve vyšší cenové kategorii – zrychlily a zvýšily se meziročně o 16,4 %.

Graf č. 12 **Ceny nemovitostí** (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

V EU se růst spotřebitelských cen držel pod 2 %.

Meziroční růst spotřebitelských cen v EU ve 3. čtvrtletí dosáhl 1,7 %, stejně jako v předchozím kvartálu. Zatímco během 2. čtvrtletí docházelo k postupnému zpomalování meziročního růstu až k červnovým 1,5 %, ve 3. čtvrtletí začal opět mírně zesilovat (1,8 % v září). Kladně k růstu cen přispívaly pohonné hmoty a ceny ubytování. V opačném směru působily ceny telekomunikačních služeb. Rozpětí temp růstu cen v jednotlivých zemích EU bylo poměrně široké, všichni členové však zažívali kladný meziroční růst. Nejrychleji rostly spotřebitelské ceny v pobaltských zemích – v Litvě o 4,6 %, v Estonsku o 3,9 % a v Lotyšsku o 3,0 %. Česká republika se s Maďarskem dělila o čtvrté místo (2,5 %). Jen o 0,1 % meziročně vzrostly ceny

v Irsku, o 0,2 % na Kypru (zpomalení v porovnání s předchozím čtvrtletím zde dosáhlo 1,1 p. b.) a pod jedním procentem se růst cen ve 3. čtvrtletí držel i ve Finsku (0,8 %). V eurozóně se spotřebitelské ceny zvyšovaly mírnějším tempem než v celé EU (1,5 %).

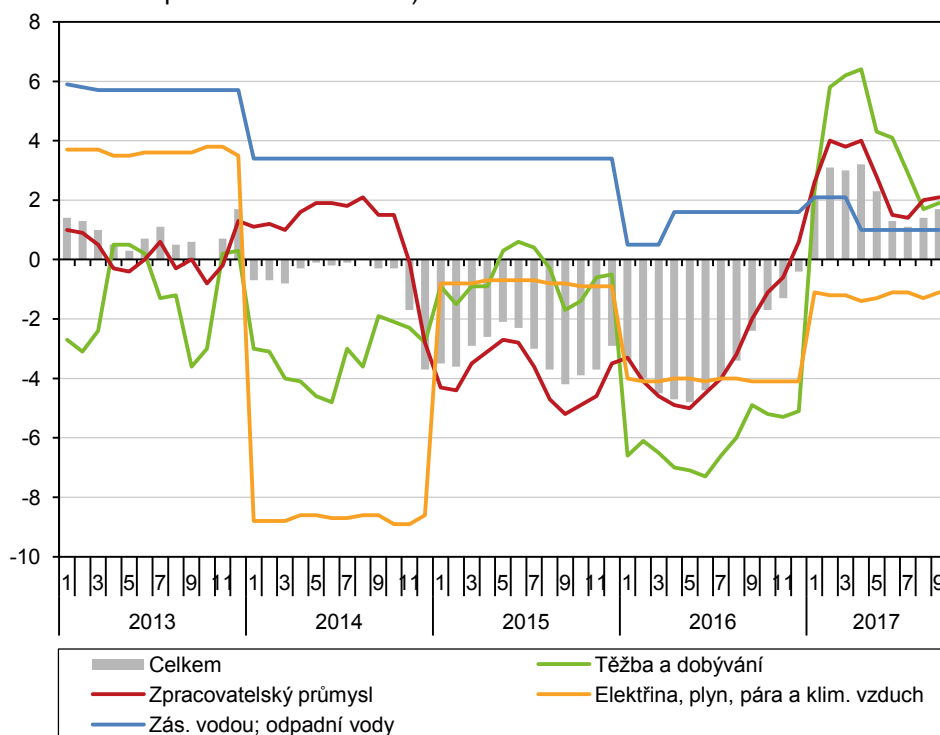
Růst cen průmyslových výrobců se ve 3. čtvrtletí zpomalil.

Meziroční růst cen průmyslových výrobců se ve 3. čtvrtletí zpomalil na 1,4 % (dosáhl 2,7 % v 1. a 2,3 % ve 2. čtvrtletí). Klíčovou úlohu měla dynamika cen ve zpracovatelském průmyslu, který má v indexu nejvyšší váhu. Přestože si podstatný vliv zachoval koks a rafinované ropné výrobky, jejich příspěvek k růstu cen průmyslových výrobců se v porovnání s předchozím čtvrtletím snížil. Ke zpomalení cenového růstu přispěly i dopravní prostředky, jejichž ceny se ve 3. čtvrtletí meziročně propadly o 2,5 %. Zastavil se i poměrně výrazný růst cen chemických látek a výrobků (meziroční pokles ve 3. čtvrtletí dosáhl 0,6 %, v ostrém kontrastu s 5,3% nárůstem v předchozím kvartálu). Silně rostly ceny potravinářských výrobků, nápojů a tabáku (4,1 %) a výrazný zůstal přírůstek u obecných kovů (5,1 %). Propadl se cenový růst u těžby a dobývání (ze 4,9 % ve 2. čtvrtletí na současných 2,2 %). V podstatě neměnná zůstává situace u elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (pokles cen o 1,2 %) a u zásobování vodou a služeb souvisejících s odpadními vodami (nárůst o 1,0 %).

V EU byl vývoj podobný jako v Česku.

Podobně jako v Česku i v Evropě se ve 3. čtvrtletí zpomalilo tempo růstu cen průmyslových výrobců. Meziroční růst v EU28 dosáhl 2,8 % (4,7 % a 3,7 % v 1. a 2. čtvrtletí). Na rozdíl od předchozích čtvrtletí však ve všech státech Unie ceny výrobců meziročně rostly. Nejrychleji v Belgii (6,8 %), Bulharsku (5,7 %) a Estonsku (5,5 %). Česká republika měla čtvrtý nejpomalejší meziroční růst cen výrobců. Pod úrovní ČR se umístily Lucembursko (0,7 %), Malta (1,0 %) a Rakousko (1,3 %).

Graf č. 13 **Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)**

Zdroj: ČSÚ

Ceny zemědělských výrobců pokračovaly ve výrazném růstu.

Ceny zemědělských výrobců ve 3. čtvrtletí meziročně vzrostly o 12,1 % a svůj výrazný růst z předchozího čtvrtletí zrychlily o 0,8 p. b. K celkovému růstu cen přispěla rostlinná (meziroční přírůstek 8,1 %) i živočišná výroba (17,2 %). U rostlinné výroby se projevilo posílení meziročního cenového růstu u obilovin na 6,3 %. Poměrně silný zůstal růst cen u olejnin (4,6 %) a po čtyřech čtvrtletích hlubokých poklesů se zvýšily ceny brambor (6,3 %). U živočišné výroby se navyšování cen soustředilo do živočišných výrobků (35,3 %), ale ceny hospodářských zvířat se v růstu udržely také

(4,2 %, zmírnění oproti předchozímu kvartálu o 6,3 p.b.; hlavní příčinou bylo zpomalení růstu cen jatečných prasat). Stejně jako ve 2. čtvrtletí výrazně zdražovalo mléko (38,4 %), udržel se více než 10% růst cen vajec (11,8 %).

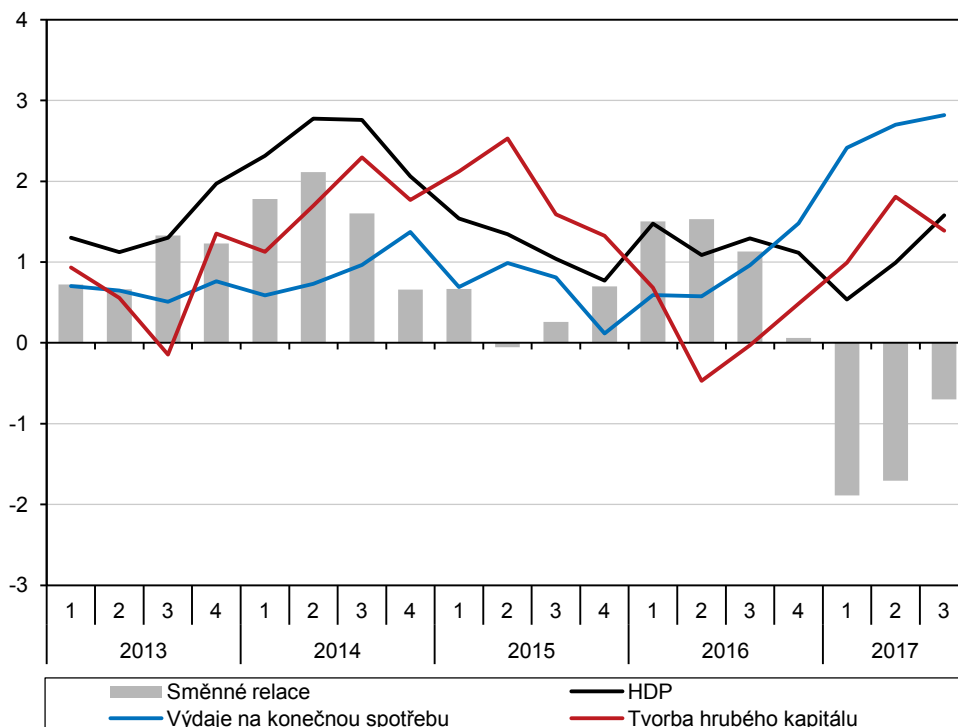
Zrychlil i růst cen tržních služeb.

Pokračovalo zrychlování růstu indexu cen tržních služeb. Meziroční přírůstek tak ve 3. čtvrtletí dosáhl 1,6 %. Jde o nejvyšší tempo růstu od 2. čtvrtletí roku 2009. Při pohledu na jednotlivé oddíly klasifikace je patrné, že k růstu alespoň malou měrou přispěla většina. Z nich nejvýznamnější příspěvek k růstu celého indexu (0,3 p.b.) mělo pojištění, zajištění a penzijní financování (meziroční růst ve 3. čtvrtletí 5,3 %), dále architektonické a inženýrské služby (2,9 %) a reklamní služby a průzkum trhu (3,3 %). U posledně jmenovaného oddílu se patrně projevila vyšší poptávka po službách související s vrcholícím předvolebním obdobím. Zrychlení cenového růstu u služeb v oblasti programování a poradenství na 1,7 % přineslo i příspěvek k růstu cen tržních služeb ve výši 0,2 p.b. Růst tak významněji brzdily jen ceny telekomunikačních služeb, které klesly o 1,1 %.

Posílení koruny mělo za následek pokles cen vývozu i dovozu. Směnné relace se zmírnily, ale zůstaly záporné.

Kladný meziroční růst cen vývozu vydržel jen dvě čtvrtletí. Ve 3. čtvrtletí se ceny exportů meziročně snížily o 1,1 %. Důležitým faktorem však byl vliv posilující koruny. Po očištění od kurzového vlivu totiž ceny vývozu meziročně vzrostly o 1,8 %. Nejsilnější vliv na meziroční pokles celkového indexu měly ceny strojů a dopravních prostředků, které se snížily o 3,0 %, a ceny průmyslového spotřebního zboží, které klesly o 1,8 %. Navzdory zpomalení v průběhu roku zůstal poměrně výrazný růst cen minerálních paliv (9,6 %) a ostatních surovin (8,6 %). I ceny dovozu byly ovlivněny posilující korunou. Ve 3. čtvrtletí meziročně klesly o 0,9 %, po očištění od kurzového vlivu však rostly o 2,5 %. Nejvýrazněji k meziročnímu poklesu cen dovozu přispěly stroje a dopravní prostředky (-4,3 %) a průmyslové spotřební zboží (-3,5 %). Meziroční propad na druhé straně tlumily polotovary (3,8 %) a minerální paliva (5,2 %). U minerálních paliv i ostatních surovin se však růst cen značně zpomalil v porovnání s 1. pololetím roku. Směnné relace ve 3. čtvrtletí roku zůstaly záporné a dosáhly 99,8 %. Při pohledu na vývoj v průběhu roku je patrné, že se směnné relace zmírňovaly. V záporu zůstaly jen polotovary (97,4 %), nápoje a tabák (98,0 %) a chemikálie (99,9 %). Na rozdíl od 1. pololetí kladných směnných relací dosáhly stroje a dopravní prostředky (101,4 %), ostatní suroviny (103,0 %) a potraviny a živá zvířata (100,4 %). Výrazně kladné byly i směnné relace u minerálních paliv (104,2 %).

Graf č. 14 Deflátoři (očistěno o sez. a kalendářní vlivy, meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ